

Handläggare
Ida Sarapik

Tjänsteskrivelse
2024-03-14

Diarienummer
KS-2023/308

Kommunstyrelsen

Motion 2023:09 från Lotta Wiström (L) – Stärk HBTQI-personers rättigheter i Knivsta kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till tjänsteutlåtande 2024-03-14

Sammanfattning av ärendet

I en motion som anmäldes på kommunfullmäktige 25 maj 2023, § 48, föreslår Liberalerna att kommunen ska stärka HBTQI-personers rättigheter i Knivsta kommun genom flera olika åtgärder.

Remittering av motionen och ärendets beredning

Eftersom motionens förslag berörde verksamheten för utbildningsnämnden och socialnämnden remitterades den till dessa nämnder den 8 juni 2023.

Utbildningsnämnden yttrade sig över motionen genom beslut på sammanträdet 28 november 2023, § 72.

Socialnämnden yttrade sig över motionen genom beslut på sammanträdet 14 mars 2024, § 17.

Kommunledningskontoret har sammanställt dessa yttranden tillsammans med information från kommunstyrelsens egna verksamheter, till exempel fritids- och kulturkontoret.

Kommunledningskontorets beredning

Allmänt om motioner

I kommunallagen (KL) 5 kap 22 § stadgas att ledamöterna har rätt att väcka ärenden i kommunfullmäktige genom att väcka motioner, och i 5 kap 72 § p 8 att kommunfullmäktige i sin arbetsordning ska reglera mer i detalj hur motioner ska handläggas.

I kommunfullmäktiges arbetsordning finns närmare bestämmelser om motioner i 36 §. Enligt arbetsordningen ska motioner vara skriftliga, undertecknade av en eller flera ledamöter eller tjänstgörande ersättare, och inte ta upp ämnen av olika slag.

Allmänt om kommunens arbete för att motverka diskriminering

Det pågår ständigt ett arbete för att motverka diskriminering och kränkande behandling av olika slag i kommunens verksamheter. Regler och riktlinjer som syftar till detta finns i olika styrdokument som kommunen själv tar fram, t. ex. kommunens Policy för jämlik hälsa och social hållbarhet, skolornas likabehandlingsplaner, Vision 2025 samt inriktningsmål som fullmäktige sätter. Utöver kommunens egna styrdokument och bestämmelser är kommunen även bundna av olika lagbestämmelser. Bland annat styrs verksamheterna av barnkonventionen, diskrimineringslagen och skollagen, för att nämna några. Fritids- och

kulturkontoret är HBTQI-certifierade och delar med sig av sin kunskap till andra kontor och verksamheter.

Motionens förslag

I motionen lägger Liberalerna nio yrkanden till kommunfullmäktige. Yrkandena har sinsemellan olika karaktär och inriktning, men kan delas in i två grupper där den ena gruppen är av mer övergripande typ och den andra innehåller mer detaljerade förslag.

Det har varit utmanande för förvaltningen att bereda motionen, eftersom motionen innehöll många yrkanden av olika karaktär samtidigt som beredningen av en motion ska vara relativt översiktlig och inte gå in för djupt på detaljnivå.

Följande yrkanden i motionen har förvaltningen uppfattat som mer övergripande:

- Kommunen ska inkludera sexuell läggning respektive könsidentitet och könsuttryck i relevanta styr- och plandokument.
- Kommunen ska säkerställa att bemötandet av och service till hbtqi-personer förbättras inom all kommunal verksamhet.
- Kommunen ska medverka till att fler särskilda verksamheter för hbtqi-ungdomar och äldre hbtqi-personer blir verklighet.
- Socialtjänsten ska ha beredskap att erbjuda hbtqi-personer, oavsett kön och könsidentitet, som utsatts för våld eller hot om våld av närstående, skyddat boende i enlighet med vad lagen kräver.
- Som ett kriterium för bidragsgivning till ideella organisationer ska kommunen ha som krav att en organisation som tar emot kommunala bidrag ska motverka diskriminering och annan kränkande behandling på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Följande yrkanden i motionen har förvaltningen uppfattat som mer detaljerade:

- De blanketter som kommunen använder ska vara könsneutrala och inte förutsätta att exempelvis två föräldrar är av olika kön.
- Alternativet "annat" och/eller "vill ej uppge" ska finnas som alternativ i enkäter som kommunen använder där könsidentitet ska uppges.
- Transpersoner ska ges möjlighet för ombyte i en avskild och trygg miljö i relevanta verksamheter inom kommunen.
- Toaletter inom kommunal förvaltning, bolag och verksamheter ska omdefinieras efter funktion i stället för kön eller vara könsneutrala.

Sammanfattning av nämndernas yttranden

Utbildningsnämnden skriver i sitt yttrande att nämnden delar motionärens uppfattning om att respekt för alla människors lika värde är av yttersta vikt, och beskriver hur nämndens verksamheter arbetar utifrån lagar och likabehandlingsplanen för att förebygga diskriminering och kränkande behandling. I yttrandet beskrivs därefter flera av de åtgärder/aktiviteter som nämndens verksamheter bedriver.

Socialnämnden skriver i sitt yttrande att nämnden delar motionärens uppfattning om att alla invånare ska ha likvärdiga rättigheter och bemötas på jämlika villkor, och beskriver på vilka sätt nämndens verksamheter arbetar för att var inkluderande utifrån lagar och kommunfullmäktiges inriktningsmål. De yttrar sig generellt samt inriktat mot tre av yrkandena i motionen.

Förvaltningens bedömning om de övergripande yrkandena

Förvaltningen har ett pågående uppdrag att både se över styrdokument och utveckla hur kommunen tar fram styrdokument för att säkerställa att kommunens styrande handlingar motverkar diskriminering och ojämlik behandling. I allmänhet har kommunen arbetat med generella bestämmelser om motverkande av diskriminering. En generell bestämmelse har fördelen att den är mer inkluderande och kan omfatta flera diskrimineringsgrunder. Ett specifikt exempel som även kopplar an till yrkandet om bidragsgivning är kommunens "Regler för föreningsstöd" som har en övergripande bestämmelse om att föreningar som tar emot föreningsbidrag från kommunen ska arbeta för allas lika värde och motverka diskriminering och ojämlikhet.

Ett gott bemötande av HBTQI-personer i de kommunala verksamheterna borde vara en självklarhet, som för alla kommunens medborgare. Bland annat finns kommunens rutin för synpunkter och klagomål för att fånga upp sådant som inte fungerar bra. Kommunen arbetar med att säkerställa gott bemötande bland annat genom ett aktivt arbete med synpunkter och klagomål, för att identifiera i vilken verksamhet eventuella brister finns och ta fram åtgärder för att hantera dessa.

Kommunens uppdrag vad gäller skyddade boenden är reglerat enligt lag. Lagstiftningen har ändrats flera gånger senaste åren och kommer att ändras igen våren 2024 för att stärka rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende. En korrekt individuell bedömningen kommer inte påverkas av om individen tillhör HBTQI-målgruppen eller inte.

Fritids- och kulturkontoret arbetar aktivt med mötesplatser för framför allt HBTQI-ungdomar, genom mötesplatsen HBTQI-klubben på biblioteket och löpande temakvällar anordnade av ungdomsverksamheten. Det framgår även av utbildningsnämndens yttrande att skolan har stöd av fritids- och kulturkontorets verksamhet.

Förvaltningens bedömning om de detaljerade yrkandena

Vid stickprov är de blanketter som finns i kommunens självservice könsneutralt utformade och hänvisar till exempel till vårdnadshavare 1 och 2 eller vårdnadshavare/förälder 1 och 2.

Alternativ "annat" och/eller "vill ej uppge" bör finnas som val i enkäter där det är relevant. Kommunen har inte alltid rådighet över enkätens utformning men upplevelsen är att de efterfrågade alternativen oftast finns med.

Omklädesrum i flera av kommunens fastigheter, till exempel Adolfsbergshallen, Cik och Hälsarhuset är numrerade istället för att vara märkta med kön, för möjlighet att användas efter behov, till exempel könsneutralt. Skyltning av toaletter är skyltade utefter funktion där så är möjligt. Lokalerna används ibland av flera olika verksamheter och det är inte alltid möjligt att enbart skylta utifrån funktion.

Kommunledningskontorets bedömning

Kommunledningskontoret har i samarbete med andra kontor och med stöd av nämndernas yttranden gjort en översiktlig utredning över yrkandena i motionen. I och med detta är förvaltningens förslag att motionen ska anses besvarad. Eftersom yrkandena är så många och av så olika slag är det inte möjligt att föreslå ett bifall till motionen, men inte heller ett avslag är lämpligt eftersom bedömningen är att kommunen arbetar med i stort sett alla de områden som nämns. För de områden där det kan krävas djupare analyser, som till exempel frågan om omklädningsrum och skyltning av toaletter behövs ett konkret uppdrag.

Ekonomisk konsekvensanalys

Förslaget att anse motionen besvarad innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 2024-03-14
Beslut från utbildningsnämnden, § 72, 2023-11-28
Utbildningsnämndens yttrande 2023-11-09
Beslut från socialnämnden, § 17, 2024-03-14
Socialnämndens yttrande 2024-02-20
Motionen

Beslutet ska skickas till

Akten

Åsa Franzén
Chef för kommunledningskontoret

Barnchecklista inför beslut

1. Påverkar beslutet barn?

Ja

Nej

Enligt FN är alla under 18 år
att betrakta som barn

Förklara oavsett svar.

Frågor kring HBTQI berör människor oavsett ålder.

Om, ja fortsätt med frågorna.

2. Hur har barns bästa beaktats?

Ett öppet samhälle som ser till alla människors lika värde gynnar alla, även barn och unga.

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

Inga intressekonflikter har uppmärksammats.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja

Nej

Inte aktuellt. Beslutet rör inte övergripande flerårig plan/ flerårigt styrdokument

Om ja, förklara på vilket sätt barn varit delaktiga i beslutet, vilka åsikter barnen lyft fram samt hur dessa åsikter beaktats i beslutet. Om nej, förklara varför barn inte tillfrågats.